

**МИКОЛА ЯКОВИЧ
КОШЕЛЬ**

Чернігівський національний технологічний університет
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Кошель Микола Якович

(до 90-річчя з дня народження)

Каталог виставки картин

Чернігів, 2015

УДК 016:75
ББК 91.9:85
К 76

Рецензент:

Мороз Н.В., заступник директора наукової бібліотеки ЧНТУ

К 76 Кошель Микола Якович:

Каталог картин / [уклад. : Н. О. Карпенко, В. М. Величко].
- Чернігів: Наукова бібліотека ЧНТУ, 2015. – 23 с.

Каталог має на меті ознайомити зацікавлених читачів з біографією та творчою діяльністю чернігівського художника Миколи Яковича Кошеля, як майстра живопису та графіки.

Видання розраховано на науковців, викладачів, студентів, працівників бібліотек та архівів.

У каталозі дотримано хронологічний характер розміщення картин у прямій послідовності.

Добір матеріалу завершено 04.02.2015 р. Опис здійснено згідно з Держстандартом ДСТУ 7.1-2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

БІОГРАФІЧНІ ВІДОМОСТІ

Микола Якович Кошель народився 19 лютого 1925 року в селі Дуболугівка Ніжинського району на Чернігівщині. Перше знайомство з творами мистецтва – аквареллю із панського будинку - і викликало у сільського школяра щире захоплення і закарбувалося на все життя. Декілька уроків малювання, які Миколка отримав, будучи школярем, у свого далекого родича Дмитра Кошеля, спонукали його до подальших творчих пошуків. Художнє оформлення стінних газет стало першою творчою роботою в біографії майбутнього художника.

Потім, навчаючись у старших класах, в одній з газет він знайшов статтю про Одеське художнє училище й одразу вирішив, в якому місті навчатиметься для здійснення своєї мрії. Всупереч хворобі (а на той час підліток ходив на милицях) випускник сільської школи, у якій він, до речі, навчався на відмінно, виїхав до Одеси. Микола успішно склав вступні іспити, залишившись на п'ять років у славетному місті біля Чорного моря. Роки навчання – з 1945 по 1950-й – були нелегкими. Як відомо, післявоєнний період був важким, голодним. Увесь час бракувало їжі та необхідних коштів на навчання і проживання.

Після закінчення навчання Микола Кошель мав намір вступити до Київського художнього інституту, але, на жаль, омріяний живописний факультет через матеріальні труднощі виявився недосяжним.

Від того періоду залишилися декілька етюдів, серед яких привертає на себе увагу один, дуже цікавий, – «Колесо історії» (1953), створений як конкурсне завдання до річної виставки студентських робіт чорною тушшю на папері. Колесо історії невпинно рухається. Не мине й хвилини, навіть секунди, з погляду вічності, як той, хто зараз на вершині, попри всі зусилля опиниться внизу.

Повернувшись на малу батьківщину, Микола Якович спочатку працював керівником районного будинку культури села Комарівки. Театральні вистави, оформлення сцени, плакати та інша наочність – все це була різноманітна робота, але далека від станкового живопису. Незважаючи на те, молодий художник створив у ті роки з десяток різноманітних етюдів.

У 1952 році Микола Кошель приїздить у Чернігів, де, на його думку, було більше можливостей для художника і викла-

дача. Але викладання креслення й образотворчого мистецтва в середній школі не стало справою усього життя для молодого художника. Робота, на жаль, не приносила очікуваного морального задоволення. Рішення піти зі школи було прийнято, коли художник відчув, що більшості з його учнів предмет був не цікавий і не потрібний.

У перші роки перебування в Чернігові з'явився і перший відомий на сьогодні «Автопортрет» (1956). Перед глядачем зринає образ душі чутливої і, в той же час, стриманої, людини з тонкою душевною організацією. Він випромінює уважність, характеризує людину інтелігентної, а тому, зрозуміло, вразливої душі.

Спадщина Миколи Кошеля складається з типової для чернігівських художників кількості пейзажних творів, портретів, натюрмортів, тематичних, жанрових полотен. Оселившись у Чернігові, Микола Якович не міг не захопитися краєвидами цього старовинного міста. Від кінця 50-х та початку 60-х років збереглися, на жаль, лише декілька етюдів та ескізів задуманих урбаністичних пейзажів, котрі так і не були переведені у закінчену форму великого станкового пейзажу. Але вони разом із старими фотографіями післявоєнного Чернігова мають, крім художньої, ще й документальну цінність, бо зберегли погляд художника на ті чи інші куточки міста.

Хоча митець і залишив свою малу батьківщину, але зв'язку з рідною Дуболугівкою ніколи не втрачав, часто приїздив до батьків та сестри у гості. Зустрічі з рідним краєм надихали на створення живописних творів «На землі своїх предків» (1976), «Рідний край» (1975), «Батьківська земля» (1976).

Кожне наступне десятиріччя (60-80-ті роки минулого століття) Микола Якович працював у Седневі, де збереглася дивовижна краса мальовничих крутосхилів, старовинні храми, звивисті вулиці, маленькі одноповерхові будиночки. Седнівський період у творчості Миколи Кошеля був багатий на яскраві мистецькі враження. Працюючи активно, з великим піднесенням, Микола Якович розвивав також і особистий почерк. Тремтливий, живий, енергійний мазок його палітри формує, ліпить різноманітні образи седнівських храмів, вулиць козацького містечка.

Пізніше стилістика творів змінюється від лінійної манери до насиченого письма, завдяки використанню фактурних мазків. Фарби накладаються не акварельним прийомом м'яким пензлем, а невеличкими мазками за допомогою жорсткого ма-

стихіну. Палітра цих фарб збагачується, урізноманітнюється, бо фактура їхня доведена інколи до живописного рельєфу. Це вже не тонкий шар фарб, розведений олією, а корпусне письмо з такою напругою живописної поверхні, яка становить своєрідну її особливість і є логічним завершенням у пошуках відповідної манери.

З 1955 року Микола Якович прийнятий на роботу в Чернігівське обласне товариство художників і майже тридцять років свого життя віддав цьому колективові. Лише в 1985 році він залишив художньо-виробничі майстерні й пішов на заслужений відпочинок.

Художник-оформлювач завжди був завантажений, не залишався без роботи. Лозунги, плакати, різноманітні карбування, панно, розписи - багато чим доводилося займатися, виконуючи державні та партійні замовлення. Був у його творчості особливий період, коли Микола Якович, як і деякі його колеги, опрацював ескізи та переводив їх у мозаїчне панно, декоруючи автобусні зупинки на території Чернігівської області, завдяки чому проявив себе як монументаліст і декоратор. За його участю наприкінці 1970-х - початку 1980-х років був прикрашений мозаїкою автопавільйон в Черешеньках на Чернігівщині, автобусні зупинки в селах Бутівка, Політрудня, Поліське, Черниш, Шептаки та пологовий будинок в містечку Ічня.

І все ж вал агітаційно-пропагандистської продукції накривав художників, відволікаючи їх від справжньої творчості, зокрема станкового живопису, особливо цінного у творчому доробку Миколи Кошеля. В радянські часи, як відомо, цей напрямок творчості був перспективним.

Микола Якович як живописець демонструє сміливий і дуже цікавий образний лад у своїх творах, завдяки новознайденій живописній манері. Як людина чутлива, глибоко емоційна, здатна на сильні почуття, художник у своїй творчості і зараз сміливо розкривається, переносячи на живописне полотно те, що раніше нуртувало у його вразливій душі.

Підбиваючи підсумок і завершуючи розгляд окремих фактів творчої біографії Миколи Кошеля, відчуваєш, що художник займає своє особливе місце серед поколінь чернігівських митців. Він завжди демонструє своєрідний, незвичний погляд на подію. Митець відчувається за авторською інтонацією, не схожою ні на яку іншу. Микола Якович здатний донести свою особисту думку або передати настрій того чи іншого мотиву навіть у невибагли-

вих звичайнісіньких сюжетах.

І це велике свято - відкрити для себе художника, цікаві образи якого, думки та яскраво виявлені почуття раптово суголосні твоїм настроям, незримим бажанням. І тоді логічним, зрозумілим та особливо цінним є особисте бажання глядача пройти тією стежкою, яку показав художник. Мандрівки, перебування на природі, яку оспівували художники і фотографи, виникають саме внаслідок бажання особисто засвідчити й долучитися до Краси того життєвого простору, що раніше був освячений, зокрема Миколою Кошелем.

Вже понад 7 років у Чернігівському державному інституті економіки і управління (нині ЧНТУ) працює виставка художніх робіт Миколи Яковича, завдяки тому, що викладацький склад кафедри туризму отримав подарунок – можливість експонувати творчі роботи автора. Виставка була навчальною, бо побудована як комплекс творів образотворчого мистецтва для проведення практичних занять студентів з дисципліни «Організація екскурсійних послуг». На базі виставки студентам була надана можливість відпрацювання навичок для оволодіння мистецтвом екскурсійної роботи. Знайомство з творчими роботами художника залишило приємні та незабутні враження.

Колектив бібліотеки, викладачі кафедри туризму та всі відвідувачі висловлюють велику подяку за чудову виставку та щиро бажають Миколі Яковичу Кошелю міцного здоров'я, творчого натхнення, добробуту і злагоди, вітаючи з поважним 90-річним ювілеєм.

**СТАТТІ ПРО М. Я. КОШЕЛЯ
В ГАЗЕТАХ, У ВИДАННЯХ**

1. Микола Кошель і Седнів / В. Величко // Наш край. – 2005. – 12 листопада. – С. 1.
2. Селянського кореня. Нарис творчості Миколи Кошеля / автор, упоряд. В. Величко. – Чернігів, 2008. – 32 с.

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ КАРТИН

1. Колесо історії. 1946 р., папір, туш, акварель. 1946 р.
2. Вітряк поблизу с. Британи. 1946 р., картон, олія, 22,5х14,5.
3. Автопортрет. 1956 р., картон, олія, 35х27.
4. Сосни. 1960 р., картон, олія, 74х49,5.
5. Пейзаж. 1969 р., полотно, олія, 68х77.
6. Автопортрет. 1970 р., картон, олія, 50х40.
7. Поле колгоспу Жовтень. «У колгоспі добре жить». 1970 р., картон, олія, 50х70.
8. Мглистий день. 1970 р., картон, олія, 50х70.
9. Шевченко в Седніві (ескіз). 1971 р., картон, олія, 40х50.
10. Забута церква. 1972 р., картон, олія, 50х69.
11. Осінь за Десною. 1973 р., оргаліт, олія, 44,5х59.
12. Таня. 1974 р., полотно, олія, 52х44.
13. Дівчина з книгою. 1974 р., полотно, олія, 61х47.
14. Цією стежечкою ходила Марічка. 1975 р., оргаліт, олія, 50х70.
15. Рідний край. 1975 р., полотно, олія, 70х75.
16. Осінь. 1975 р., картон, олія, 40х50.
17. Батьківська земля. 1976 р., полотно, олія, 50х65.
18. Єловщина. 1976 р., картон, олія, 40х55,5.
19. За містом. 1976 р., картон, олія, 40х55,5.

20. Земля козацька. 1977 р., картон, олія, 51х70.
21. Присмерки. 1977 р., полотно, олія, 54х66.
22. Оля. 1978 р., картон, олія, 70х50.
23. Весняний вітер. 1979 р., полотно, олія, 50х54.
24. Альтанка в Седнівi. 1980 р., картон, олія, 50х40.
25. Весна. Річка Стрижень. 1980 р., картон, олія, 50х70.
26. Сірий день. 1980 р., картон, олія, 40х50.
27. Жінка з білими квітами. 1980 р., полотно, олія, 95х91.
28. Інна, яка виїхала в Голандію. 1980 р., полотно, олія, 50х70.
29. Земля своїх предків. 1980 р., картон, олія, 60х75.
30. Озеро. 1980 р., картон, олія, 40х50.
31. Літній день. 1980 р., картон, олія, 40х50.
32. Весняні берези. 1980 р., картон, олія, 40,5х50,5.
33. В Політрудні. 1983 р., картон, олія, 40х50.
34. Пізня осінь. 1984 р., картон, олія, 40х50.
35. Кам'яниця Лизогубi в Седнівi. 1986 р., картон, олія, 40х50.
36. На етюдах. 1990 р., картон, олія, 40х50.
37. Бузок. 1990 р., полотно, олія, 60х75.
38. Озеро Магістрацьке. 1998 р., картон, олія, 40х50.
39. Село Дуболугівка. 2003 р., картон, олія, 40х50.

Колесо історії. 1946 р., папір, туш, акварель. 1946 р.

Автопортрет. 1956 р., картон, олія, 35х27.

Сосни. 1960 р., картон, олія, 74x49,5.

Пейзаж. 1969 р., полотно, олія, 68x77.

Автопортрет. 1970 р., картон, олія, 50х40.

Поле колгоспу Жовтень. «У колгоспі добре жить». 1970 р., картон, олія, 50х70.

Мглистий день. 1970 р., картон, олія, 50х70.

Забута церква. 1972 р., картон, олія, 50х69.

Таня. 1974 р., полотно, олія, 52х44.

Дівчина з книгою. 1974 р., полотно, олія, 61х47.

Батьківська земля. 1976 р., полотно, олія, 50х65.

Оля. 1978 р., картон, олія, 70х50.

Жінка з білими квітами. 1980 р., полотно, олія, 95х91.

Інна, яка виїхала в Голандію. 1980 р., полотно, олія, 50х70.

Алфавітний покажчик назв картин

А

Автопортрет 12
Автопортрет 14
Альганка в Седневі

Б

Батьківська земля 17
Бузок

В

В Політрудні
Весна. Річка Стрижень
Весняний вітер
Весняні берези
Вітряк поблизу с. Британи

Д

Дівчина з книгою 16

Є

Єловщина

Ж

Жінка з білими квітами 18

З

За містом
Забута церква 15
Земля козацька
Земля своїх предків

І

Інна, яка виїхала в Голандію 18

К

Кам'яниця Лизогубі в Седніві
Колесо історії 12

Л

Літній день

М

Мглистий день 15

Н

На етюдах

О

Озеро Магістрацьке

Озеро

Оля 17

Осінь за Десною

Осінь

П

Пейзаж 13

Пізня осінь

Поле колгоспу Жовтень. «У колгоспі добре жить» 14

Присмерки

Р

Рідний край

С

Село Дуболугівка

Сірий день

Сосни 13

Т

Таня 16

Ц

Цією стежечкою ходила Марічка

Ш

Шевченко в Седнівi (ескіз)

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ КАРТИН

ЗМІСТ

Бібліографічні відомості	5
Каталог виставки картин	10
Алфавітний покажчик назв картин	19

Кошель Микола Якович

Каталог картин

Головний редактор:	Мороз Н. В.
Укладачі:	Карпенко Н. О., Величко В. М.
Технічний редактор:	Луговська А. М.
Мовне редагування:	Макаренко Г. В.

Підписано до друку 18.02.2015
Ум. друк. арк. 1,332. Обл.-вид. арк. 0,30

Чернігівський національний технологічний університет,
Наукова бібліотека
14003, м. Чернігів, вул. Стрілецька, 1
Тел.: (0462) 5-69-81
E-mail: library92@ukr.net